

724 - ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਆਦਿ। ਆਰ. ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਆਦਿ। (ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ^ ਜੇ.)

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ -

ਜਵਾਬਦੇਹ.

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 47 ਆਫ 1967।

30 ਅਗਸਤ 1967 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X)-ਐੱਸ. 2(3) ਅਤੇ (5) ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ, ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਖੇਤਰ—ਦਾ ਮਤਲਬ—60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਦਲਣ 'ਤੇ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ/—ਤੋਂ ਘੱਟ ਖੇਤਰ

30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਦਲਣ 'ਤੇ 60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ—ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ— ਭਾਵੇਂ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ 'ਪਰਵਾਨਗੀਯੋਗ ਖੇਤਰ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ- ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (1949 ਦਾ XXXVI)- ਐੱਸ. 2(3)— ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ—ਦਾ ਮਤਲਬ— ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ—ਕੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ- ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਵਾਰਸ—ਚਾਹੇ 'ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ-ਕੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਪਰ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ — ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ — ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ' ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਆਮ ਏਕੜ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੱਠ ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, "ਅਜਿਹੀ ਸੱਠ ਏਕੜ"। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਤੀਹ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅੱਧੀ ਚੰਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿਓ ਪਰ ਜੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਆਨੇ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰ "ਅੱਠ ਅੰਨ ਮੁੱਲ" ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਠ ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ 45 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਵਜੋਂ ਵੰਡਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ, ਜੇਕਰ ਇਹ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰੂਪਾਂਤਰਣ 'ਤੇ ਖੇਤਰ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਏਕੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ" ਨਾ ਸਿਰਫ਼ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਿਆਰੀ ਰਕਬੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਣਾ 30 ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗਿਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।, ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਗੜਬੜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੱਕਦਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਜਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੂਲ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਚਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗੀ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਥਰੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਐਕਟ, ਸਖਤ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹੋਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।

24 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1530 ਆਫ਼ 1966 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ। ਐਚ.ਐਸ.ਵਾਸ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸ਼, ਰਾਮ ਰੰਗ ਅਤੇ ਮਨੀਸਬਰਤ ਜੈਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਐਚ.ਐਲ. ਸਿੱਬਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ. ਸੀ. ਸਿੱਬਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਨਿਰਣਾ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜ ਭਰਾਵਾਂ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ, ਮੋਹਰੀ ਰਾਮ, ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ, ਭੋਜਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1967 ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਥੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ. 47 ਤੋਂ 51 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਹੋਲਡਿੰਗ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 167 ਆਫ 1967 (ਭੋਜ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ)। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਛੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ 'ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ)। ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. ਦੇ 24 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਪੰਜ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ: 47 ਤੋਂ 51 ਆਫ 1967, ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 23 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਜੇ. ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ., ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ (ਦੁਆ, ਜੇ. ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ) ਲਈ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਖਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਨੱਥੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2) ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹੀ ਨੁਕਤਾ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 167 ਆਫ 1967 (ਭੋਜ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ), ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਦੇ 17 ਮਾਰਚ, 1967 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਜੇ. 1967 ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰ. 47 ਆਫ 1967 ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਧੇ ਹੋਏ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ?

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹਨ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ, ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ। 1967 ਦੇ ਨੰਬਰ 47 ਤੋਂ 51, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। 11 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ 13 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਭੂਮੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 26 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1966)2 ਪੁੰਜ. 447=1966 PX.R. 543.

(2) 1964 ਐਲ.ਐਲ.ਟੀ. 56. ਅਗਸਤ, 1949. ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਜੋ ਕਿ 124 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜੇ ਯੂਨਿਟ, 441 ਆਮ ਏਕੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਤਕਾਲ

ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 24 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 13 ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੂਰੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਸੀ। 'ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਜਿਸਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਰਾਮ ਧਨ, ਹੁਣ L.P.A. 'ਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। 1967 ਦਾ ਨੰਬਰ 47, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਚਾਰ ਬੇਦਖਲੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ. ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ (1967 ਦੇ ਨੰਬਰ 48 ਤੋਂ 51) ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 (1) (i) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ K-I ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੱਲੇ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿਸਾਰ, 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਨੂੰ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਪੰਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ §8 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰਕਬਾ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ 2 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ। ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੱਠ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ-

ਅਜਿਹੇ ਸੱਠ ਏਕੜ; '

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ -

(i), • ;

(ii) ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ- *

(ਏ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਏਕੜ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ ' ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੌ ਆਮ ਏਕੜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। •

(ਅ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੀਹ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਏਕੜ, ਪਰ ਪੰਜਾਹ ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ, ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਉਸਦੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ,

(c) ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ।

ਉਤਪਤੀ:

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਪਬੰਧ (ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 24 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਵੀਸ਼ੋ (ii) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ 10 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 14, 1962 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਅਸਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਹੁਕਮ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 4 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 17 ਮਈ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 24 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਐਪਨਲ ਨੰਬਰ 167 ਆਫ 1967 (ਭੋਜ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ, ਸਿਰਸਾ, ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਭੋਜ ਰਾਜ, ਉਸਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 28 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ, ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭੋਜ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਬਜ਼ਾ 63.15 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਬੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ 203.12 ਏਕੜ ਹੈ। 60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਭੋਜ ਰਾਜ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਿਆਰੀ ਰਕਬੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਰਕਬਾ 18.42 ਹੈ। ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (3) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਰਕਬਾ ਕਦੇ ਵੀ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਹਾਯਾਨ, ਜੇ. ਨਾਥੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2) ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨੱਥੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ 17 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਚ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 1967 ਦਾ ਨੰਬਰ 47, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੋ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ ਜੋ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸੈੱਟਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਸੀਮਾ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (3) ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਟੱਲ ਹੈ?

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਛੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਖੇਤਰ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ 'ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਯੋਗ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦਾ, ਪਰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਆਮ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੱਠ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਠ ਏਕੜ" ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "ਅਜਿਹੇ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ" ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਿਆਰੀ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਰਕਬਾ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਵੱਲੋਂ 20 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਫਰਵਰੀ, 1953, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗੀ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। . ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (3) ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਿਨਹਾ ਨੂੰ ਪੰਨਾ 1247 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ: -

“ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1963 ਐਸ.ਸੀ. 1241।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਨੇ ਅਗਲਾ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਿੱਥੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੂਬਾ ਰਾਓ ਨੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ (5) ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਿਆ: -ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ". . . ਇੱਕ ਬੁੱਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਆਮਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

730 ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਆਦਿ। ਆਰ. ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਆਦਿ। (ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ.)

"ਉਸ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ/ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦਾ 'ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਲਈ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ,
- (ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ,
- (iii) ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ,
- (iv) ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕਰੋ: ਅਤੇ
- (v) ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ।"

ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਸੰਖੇਪ ਤੌਰ, ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਉਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੌਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦਾ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਫਾਰਮੂਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਫਰੇਮਰਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ 30

(4) 1967 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 173.

(5) 1960 ਐਲ.ਟੀ. 57.

ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ 60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ "ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ . . . ਮਤਲਬ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ"।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਬੰਧ (ii) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ . . . ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ।" ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਓ ਦੁਆਰਾ ਬਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (6) ਵਿੱਚ ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਮ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, "ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ"

ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਆਮ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੱਸੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਅੱਸੀ ਏਕੜ। ਪ੍ਰਾਵੀਸੋ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਲਾਟੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ! ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਚਾਲੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਲਈ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਅਲਾਟੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 40 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ, ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। "ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਨਾਬੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨੱਥੂ ਕੋਲ 606 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 19 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 81.42 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ। ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(6) 1966 ਕਰ. ਐਲ ਜੇ (ਪੰ.) 158.

ਮਾਮਲਾ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਖੋਸਲਾ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ) ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

-

"ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅੰਬਾਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ; ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਅਸਲ ਏਕੜ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਘਟੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜੋ ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇਹ 30 ਏਕੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਹੋਲਡਿੰਗ 60 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਫੇਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਸਲ ਅਰਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। "

ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਪ"। 'ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਬਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ

30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਭਾਵੇਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ "ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 16- ਆਨਾ" ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ 30 ਆਮ ਏਕੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਲ "ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 4-ਆਨਾ" ਹੈ, 120 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ, ਜਦੋਂ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 30 ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਿਆਰੀ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ 15 ਤੱਕ ਘਟਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 16-ਆਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ 30 ਆਮ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਉਸਦੇ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਨੂੰ 15 ਤੱਕ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇ।

ਕੇਸ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਵਾਸੂ ਜਿਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, 29 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਰੋ - 70 ਆਮ ਏਕੜ. 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 60 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਰੂਪਾਂਤਰਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਰਕਬਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਇੱਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਸੱਠ ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ "ਅਜਿਹੇ ਸੱਠ ਏਕੜ"। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਤੀਹ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅੱਧੀ ਚੰਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿਓ ਪਰ ਜੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਆਨੇ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਿਆਰੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰ "ਅੱਠ-ਆਨਾ ਮੁੱਲ" ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਠ ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ 45 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਵਜੋਂ ਵੰਡਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਜੀਬਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੁੱਲ 'ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਆਨੇ' ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਚੈਪਟਰ III ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ

ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ, ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕੁੱਲ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਸ਼ੁੱਧ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲੀਜ਼ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਉਪਜ ਹਨ। ਪੰਨਾ 65 ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇਸ ਕੁੰਜੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੇਸ ਲਾਈਨ 16 ਆਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ 16-ਆਨਾ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਔਸਤ ਬੰਦੋਬਸਤ ਝਾੜ 10 ਮਣ ਕਣਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਪਰ 11 ਮਣ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਉਪਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। . . 16 ਆਨੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ ਵਾਧੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ 2 ਆਨਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਇਜਾਜ਼ਤ

ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ (ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਤਲਬ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਦਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲੀਅਮ 2 (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ)। 4702, "ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਠਿਨ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣਾ। ਦੁਬਾਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਦਰਲੈਂਡ ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 336 'ਤੇ ਉਸੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਮ ਆਯਾਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਬੇਸਮਝ ਜਾਂ ਕਠੋਰ ਹਨ, ਨਿਆਂਇਕ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਖਾ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।, ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੇ। ਕਠੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਆਨ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਟੈਚੂਟਸ (ਇਲੈਵਨਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ ਪੰਨਾ 221 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

"ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਬੇਤੁਕੀ, ਤੰਗੀ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਧਦਾ ਹੈ।" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਫਾ 89 'ਤੇ ਕ੍ਰੇਜ਼ ਔਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ (ਛੇਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:— "ਅਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਕਠਿਨਾਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਤਰੀਕੇ ਹਨ." ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਨਾਬੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: - .

“ਜਿੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸੰਸਦ ਲਈ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ। , ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਪੀੜਤ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਕੀਲ ਨੂੰ।” ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ 3,0 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਰਕਬਾ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ “ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ” ਕੇਵਲ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਉਮਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਿਆਰੀ ਰਕਬੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਣਾ 30 ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ ਫੈਸਲਾ। ਪੰਜਾਬ (1)। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਜੋ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ 'ਤੇ 100 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 100 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ 5 (1 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ) ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ (a) ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਇਹ 100 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ। “ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ “ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 100 ਆਮ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ “ਇੰਨੇ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੱਠ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ’, ਅਜਿਹੇ ਸੱਠ।

ਏਕੜ" ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜੋ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੌਬੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਰੂਲਾ, ਜੇ., ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 552 'ਤੇ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਨੌਬੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉੱਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅਰਥ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ" (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਥੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੋਸਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋਵਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹੋਲਡਿੰਗ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਖੂਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੁਆਰਾ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -

“ਸਿੱਖਿਆ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ. ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ 100 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ " ■ ਇਹ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਹੈ। 50 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੁਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਘੱਟ ਹੈ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ 29 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਦੋਂ ਆਮ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ। ."

ਹੁਣ, ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ (ਉਜਾੜੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ) ਦੀ ਤੀਹਰੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਅਜੇ ਹੋਰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ, ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹੋਲਡਿੰਗ "ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ", ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਸੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ (ਇਟੈਲੀਕਾਈਜ਼ਡ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਓਬਿਟਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਥੂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹੈ। ਪੰਨਾ 552 'ਤੇ ਖਾਨ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿਚ ਵੀ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਟਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਭੋਜ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (L.P.A. ਨੰ. 167 ਆਫ 1967) ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ (ਨੰਬਰ 47 ਤੋਂ 51 ਆਫ 1967) ਦੇ ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਹਰ ਪੱਤਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (11) ਅਧੀਨ "ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਭੂਮੀ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ, 1949 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ," (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਤਲਬ,

- "ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ, ਸਿੰਧ ਜਾਂ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਧਾਰਕ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ, ਨਾਗਰਿਕ ਗੜਬੜੀਆਂ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ, ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" . ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਧਾਰਕ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਡਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 19 ਨਵੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ। ਹੋਣ

ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਚਲੇ ਗਏ, ਪੁੱਤਰਾਂ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿੱਚ "ਅਲਾਟੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਟੁੱਟਣ ਲਈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਹੋਲਡਰ ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਖੁਦ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜੀਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਨਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸੀ। ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੈਡ ਰੀਜ਼ੈਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਅਧਿਆਇ VIII ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

~ "ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਜ਼ਮੀਨ-ਧਾਰਕ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ; ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ■ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦੇ ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ -ਫਰਦ ਤਕਸੀਮ ਨੂੰ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,"

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 124 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜੇ ਯੂਨਿਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਜਰਪਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ। ਮਾਲਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਸ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ, 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ (ii) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 1963 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 14 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ:-

“ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਓ ਅਤੇ

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਵਾਰਸ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆ, ਜੇ. (ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ) ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਜੁਆਨਦੂਰ (8) ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਸੀ. ਲੈਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਪੈਰੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। . ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 17, ਬੈਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ "ਉਸ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੈਰਾ 17 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ "ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਸੀ। 5 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਭਾਰਤ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 17 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਰਫਿਊਜੀਜ਼ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਡ ਕਲੇਮਜ਼) ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ

(8) 1964 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 266.

ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਅਜੀਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੁਨਰਵਾਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੂਰਣ ਬਨਾਮ ਜਮਨਾ ਬਾਈ (9) ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਐੱਸ. ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"। ਭੁੱਲਾ ਬਨਾਮ ਲਛਮਣ ਦਾਸ (10) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਲ. ਫਲੈਚਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਰਸਮੀ ਸੰਚਾਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ) ਐਕਟ, 1954 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1954-ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਇਹ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਰਸਮੀ ਸੰਚਾਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭੁੱਲਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1954-ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 1954-ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਿਆਗ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਫਲੈਚਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਵਿਸ਼ੋ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(9) 1965 ਐਲ.ਆਈ.ਟੀ. 131.

(10) 1965 ਪੀ.ਐਲ.ਜੇ., 22,

ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਅਧਿਆਇ II ਵਿੱਚ, ਪੰਨਾ 38 'ਤੇ ਪੈਰਾ 15 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ 'ਪਰਚਾ ਕਲੇਮ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸੀ। ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਨਵੰਬਰ, 1948 ਵਿੱਚ, ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰਚਾ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ। ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ 'ਪਰਚਾ ਕਲੋਮ' ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ੋਰ ਤੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਵਿਸੋ (ii) ਦੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ, (11), ਜਿੱਥੇ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜਗਨਧਾਦਾਸ ਨੇ ਪੰਨਾ 605 ਅਤੇ 606 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:-

“ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਐਕਟ, 1949, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੀ 'ਅਲਾਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾ ਲੋਟੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-

'ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4892/S, ਮਿਤੀ 8 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਐਸ.ਸੀ. 599.

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ (1967)2 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਸਬਲੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।"

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਅਲਾਟੀ' ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ ਜੋ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ -"। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਵਾਰਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਗਈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਪਰਿਵਰਤਨ (ii) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਰਿਆਇਤ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ, ਜੇਕਰ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੂੰ 124 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ ਐਲ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (2) ਦੁਆਰਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 50 ਮਿਆਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਕੜ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 10 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ 'ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਆਇਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ"। » !

ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਦਰਜੇਦਾਰ ਕਟੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਨ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਜੋ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ 100 ਆਮ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਮ ਰਕਬੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਠਿਨਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (3) ਦਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ (3) ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ 88 ਸਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 196*7 ਦੇ ਪੰਜ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 47 ਤੋਂ 51, ਇਸ ਲਈ, ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ, (a) ਕਿ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ; ਅਤੇ (b) ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਪਦੰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਭੂਮੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸੀ। , 1948 (1948 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ VII) ਜੋ ਕਿ 3 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਏ) ਵਿੱਚ 'ਦਾਅਵਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: - “ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦੁਆਰਾ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ, ਸਿੰਧ ਜਾਂ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਿਆਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ' ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:- “ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਾਂ ਕੌਣ ਜਾਂ ਜਿਸਦਾ ਪੂਰਵਜ।

19 ਈ: ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ, ਸਿੰਧ ਜਾਂ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਜਿਸਨੇ 1 ਦਿਨ ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 1947, ਨਾਗਰਿਕ ਗੜਬੜੀਆਂ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦੇ ਡਰ, ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ;

ਕਲੇਮ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਇਹ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਧਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ 1 ਮਾਰਚ ਦੇ ਦਿਨ, 1947, ਨਾਗਰਿਕ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਫਿਊਜੀਜ਼ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਕਲੇਮਜ਼) ਐਕਟ, 1948 (ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. XII ਆਫ 1948) ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਸੀ। 'ਦਾਅਵਾ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ' 1948 ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ VII ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ (1949 ਦਾ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ XIV) ਆਇਆ ਜੋ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਐਕਸਟਰਾਆਰਡੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਸਿੰਧ ਜਾਂ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ, ਨਾਗਰਿਕ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਡਰ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਗਭਗ 1948 ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ XII ਵਿੱਚ 'ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ' ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਥਾਂ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜ਼ਮੀਨ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਐਕਟ, 1949 (ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ XXXVI ਆਫ 1949), ਜਿੱਥੇ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ 1949 ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ. XIV ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਐਕਟ, 1949 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ, 1953, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(11) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ, (i) ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲਕ ਸਨ; ਅਤੇ (ii) ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ, ਸਿਵਲ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਗੜਬੜ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵੇਲੇ ਉੱਥੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। 13 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ, ਉਹ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਸੀ, 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 26 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ 17 ਫਰਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2 ਜਨਵਰੀ 1956 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ 26 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ' ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 26 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਕੀਲ, ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੀ..

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 26 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ, ਸਿਵਲ ਗੜਬੜੀ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਡਰੋਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਸਨ। ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ. ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੋਤੇ ਦੁਆਰਾ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪੋਤੇ ਨੂੰ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਸੀਦ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ। ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤਾਂ ਨਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।

ਪਰ, ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 26 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ, ਅਰਥਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਸ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1947 ਤੋਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਜ਼ਿਉਂਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਨ। ਸਰਦਾਰ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 'ਲੈਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ' ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਚੰਦ ਹਕੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਡਿਪਟੀ ਕਸਟਡੀਅਨ, ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ), ਕਮਲ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ * ਅਤੇ ਹੋਰ (12) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- "ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਜਾੜੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਰਦ ਤਕਸੀਮ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਐਂਟਰੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਰਦ ਤਕਸੀਮ ਦੇ ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯਮਤ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਇਸ ਪੈਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਪਰਦਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਇਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਾਰਚ, 1947 ਦੇ ਦਿਨ

ਸਿਵਲ ਗੜਬੜੀ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਥੋਂ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪੈਰਾ। ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ 17 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”

(12) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 150.

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (3) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1962 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ XIV ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (ii) ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਪਬੰਧ (ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਵਾਰਸ ਸਨ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ.

4397 ILR—ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਈਸ, ਚਾਰਡੀਗਾਮ

Translator Sawan Khosla

(ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇ ਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪਰਮਾਣਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।)